

Vůdci na kopytech

Vzdělávání s asistencí koní, ve světě známé pod zkratkou HAE (horse assisted education), se po několika desetiletích úspěšně uplatňuje jako tréninková metoda nejen pro týmy vrcholového managementu firem. Jedná se o komplexní tréninkový program leadershipu, kde se lektory stávají koně, učebnu nahrazuje písčité jízdárna a naučené informace ustupují instinktivnímu chování.

Text: RENÉ BÁRTEK

Kůň a manažer

Co mají ti dva společného? Kůň je od pradávna lidmi vnímán jako mystická bytost, na druhou stranu je to bytost zcela reálná. Top manažer se setkává s každodenní pracovní realitou a zároveň míří a svůj tým vede za „mystickou“ vizi. Umění vést je kombinací reality a mystiky, je o přítomnosti a zároveň o síle budoucí myšlenky a jejího zviditelnění ostatním. Kůň se pro tuto transformaci stává nejlepším učebním průvodcem.

Nech to koni, ten má větší hlavu

Tréninky s asistencí koní jsou založeny na podobném principu, jak praví staré české přísloví. Koně nezajímá vaše pozice nebo prestiž. Zajímá ho, jaký skutečně jste. Silou mnoho nezmůžete, kůň váží mnohem víc než člověk. Pokud se rozhodne, že neudělá ani krok, skutečně ho neudělá, dokud jej o smyslu toho kroku nepřesvědčíte. Nepřipomíná vám to občasně pocity z porad, při zadávání úkolů svému týmu, z investice času a úsilí vynaloženého na motivaci a učení svých lidí, kdy s výsledkem nejste úplně spokojeni? Pak jste určitě také přemýšleli, jak to změnit, hledali inspiraci a návody v tradičním tréninku nebo v knihách.

„Můžete přečíst 100 skvělých knih a pouček o tom, jak být lepším vůdcem. Máte-li však možnost si takovou zkušenost prožít než pouze přečíst, zapamatujete si ji navždy,“ říká Renáta Foldynová, lektorka tréninků s asistencí koní, a pokračuje: „Účastníci si své poznání odnášejí z bezprostředních reakcí koní, kůň na rozdíl od člověka čeká na drubou, třetí a další možnost porozumět. Díky tomu si můžete vyzkoušet několik přístupů a několik druhů reakcí a svoji zkušenost si budete pamatovat nejen hlavou, ale i tělem a srdcem. Leadership je o mluvě celého těla, každé jeho části. Avšak žádná metoda nedokáže vůdčí schopnosti jedince tak komplexně prověřit a harmonicky posílit jako kůň.“

Přirozený leadership

Základní rozdíl mezi tradičním tréninkem umění leadershipu a tréninkem vůdčích schopností s asistencí koní je v tom, co vlastně posilujeme a rozvíjíme. Školství, celý vzdělávací systém a drtivá většina dnešních vzdělávacích metod jsou založeny na přísunu informací do mozku. Informace, kolik jich známe a dokážeme využít, jsou všeobecně vnímány jako základní předpoklad úspěchu, a tak cvičení

a posilování této části mozku věnujeme zaslouženou pozornost.

Existuje však ještě jeden druh informací, které jsme nepřečetli a nenastudovali, jsou nepřenositelné i vyprávěním a zkušenostmi ostatních. Jsou založeny pouze na osobním zážitku. Každý z nás se musel naučit chodit, jezdit na kole, řídit auto, umět se smát, umět se rozzlobit, umět mít rád a třeba umět se postavit do čela skupiny a vést. Je to soubor zkušeností, zážitků a emocí uložených v našem mozku mnohem hlouběji, v limbickém systému. Vzdělávání s asistencí koní je výjimečnou metodou právě tím, že posiluje a rozvíjí tuto část mozku.

Pokud tradiční trénink posiluje informacemi především šedou kůru mozkovou, učení s koňmi jde do větší hloubky, otevírá cestu k přirozeným instinktům, trénujeme dovednosti uložené v našem limbickém systému. Informaci zapomeneme lehce, dovednost nezapomeneme nikdy.

Kůň lektor

Účastník tréninku s asistencí koní velmi záhy zjistí, že pouhé informace ke společné práci a porozumění s koněm nestačí. Učí se dovednostem

novým a zároveň využívá a mění dovednosti již dříve získané. Důraz je kladen především na využití neverbální komunikace, přirozenosti, intuice, důvěry, respektu, důslednosti, míry použití moci, nastavení tónu hlasu a zapojení vlastní mentální síly – je to soubor dovedností obecně očekávaný od každého vůdce v co nejvyšší kvalitě. Je všeobecně uznávaný fakt, že se rádi učíme od mistrů, od těch nejlepších v oboru. A koně jsou výjimeční hned v několika směrech.

Jsou nesmírně citliví na projevy respektu a důvěry, dokáží vnímat každý náš pohyb. Odměnou je jejich bezprostřední reakce souhlasu či nesouhlasu s absolutní upřímností. Jako by říkali: „Teď jsem tě nepochopil, zkus to ještě jednou a jinak, já ti chci rozumět, čekám na další možnost.“ Tím nám dávají neopakovatelnou možnost rozšířit náš vůdčí potenciál o novou zkušenost, kterou nezapomeneme.

Koně dokáží zrcadlit naše vnitřní já. Nedají se obelstít maskou suverenity nebo přehnaných citů. Postřehnou každé zaváhání a vnitřní nejistotu. Díky své bezprostřednosti a odstupu nám dávají zcela upřímnou zpětnou vazbu.

Budou následovat vůdce, toho, kdo jim dokáže jasně říct, co chce a kam míří. Budou následovat toho, koho respektují. Samotný respekt však nestačí. Můžeme vynaložit maximální důraz na to být respektovaným partnerem, a kůň se přesto s námi nerozejde. Respekt jde ruku v ruce s důvěrou. Teprve pokud vysíláme oba vzkazy čtyřnohému partnerovi současně, tento nádherný kolos následuje zcela lehce každý náš krok nebo pohyb ruky. Takový pocit si každý vůdce připomene i v čele svého týmu a díky zážitku s koněm ví, jak vypadá spokojenost se svým vůdcovstvím nebo jakému pocitu se jako vůdce chce přiblížit.

Koně žijí ve stádu a přísné hierarchii, jsou mistry v sounáležitosti. Můžete vstoupit do jejich stáda a stát se jeho součástí za předpokladu, že si vybojujete a obhájíte své místo. Stejně tak se formují skupiny v našich pracovních a osobních životech. Úspěšně fungující tým se v mnohém podobá koňskému stádu – úspěch jednotlivce je úspěchem skupiny, jejího vůdce

a dodržovaných pravidel. Hluboký skupinový zážitek, jakým je vzdělávací program s koňmi, výrazně posiluje skupinovou sounáležitost.

Nech se vést

„Velmi často se setkávám s námitkou účastníků, že se koní bojí a že jsou moc vysocí,“ říká s úsměvem Renáta Foldynová a dodává: „Je nutné zdůraznit, že komunikace s koněm neprobíhá z jeho hřbetu a nikdo není k ničemu nucen. Experimentální učení probíhá i v úrovni pozorování, ale za celou praxi moji a mých kolegů to u pouhého pozorování žádný účastník dlouho nevydržel!“

Metoda je aplikovatelná nejen na manažerské skupiny, její využití je mnohem širší. Ve světě se používá v různých formách také v práci s dětmi, autisty, narušenou mládeží a psychicky labilními lidmi.

Horse Made, jediný český licencovaný zástupce, se ve svých programech soustředí na manažerské skupiny a koučink, ale jeho programy jsou využitelné také pro učitele, lektory, sportovní a jinak spolupracující týmy a také pro rodiny. Jednoduše všude tam, kde chceme posílit sounáležitost, otevřenější komunikaci, respekt a důvěru. Vzdělávání s asistencí koní velmi pomáhá stmelování týmů. Ať už je potřeba tým v sounáležitosti posílit nebo i „lécit“, koně se ujmou svojí práce.

Velmi vhodným načasováním je změna. Důvodem mohou být změny personální, ale také změna strategie zapříčiněná vnějšími či vnitřními okolnostmi, v krizových situacích, v případě nastavování nových firemních hodnot nebo při hledání nové vize. Vzdělávací programy Horse Made jsou koncipovány do šesti základních vzdělávacích témat pro top management, střední management, manažerky, firemní a jiné skupiny.

Základem metody jsou vhodné koně, jejichž vztah k člověku nebyl narušen nebo zlomen. Tato metoda není o koních, je o lidech. Koně jsou zde využiti jako katalyzátory našeho procesu osobnostního rozvoje. ■

O vzdělávání s asistencí koní

Celá myšlenka vzdělávání s koňmi pochází ze Spojených států, úplné začátky jejího používání se datují do 70. let minulého století. Nástupem v Evropě na začátku 90. let již metoda začala získávat na širším významu, a to i ve sféře firemního vzdělávání. Zásahu na evropském úspěchu jejího šíření, rozvíjení a zdokonalování má Gerhard Krebs z Horse Dream GmbH, který po deseti letech úspěšného působení na německém vzdělávacím trhu společně s dalšími evropskými lektory zakládá v roce 2004 EAHA (European Association for Horse Assisted Education – evropskou asociaci učení se s asistencí koní). Horse Made, český licenční partner Horse Dream, je členem asociace od roku 2005. Svoji činnost v České republice zahájil v roce 2009.

Tradiční trénink posiluje informacemi především šedou kůru mozkovou, učení s koňmi jde do větší hloubky, otevírá cestu k přirozeným instinktům, trénuje dovednosti uložené v limbickém systému.

